

Kavaljeren Apertin

Hus/kulturmiljöer, Kil

Apertin har anor ända från början av 1100-talet, då munkar från Aberdeen slog sig ner här. De kom för att kristna Värmland och byggde sin kyrka här, troligtvis ovanpå en gammal offerplats där hedningarna offrade till Asagudarna. Från Aberdeen kommer alltså namnet Apertin.

Efter Gustav Vasas tillträde blev Apertin kronans egendom och först år 1630 inleddes uppförandet av herrgården till det nuvarande skicket.

Herrgården har varit säte både för riksråd och biskopar. Många svenska kungar, från Gustav Vasa, Karl X Gustav, Karl XI, Karl XII till den nuvarande kungafamiljen har under åren besökt och bott på Apertin som gäster.

Här samlades också kavaljererna, som var adliga officerare, hos grevinnan Sara Catharina Linroth-Löwenhielm för att leva livets glada dagar. Det talas fortfarande om Saras sondotter, Charlotta Löwenhielm von Gerden, som enligt sägnen dansade med djävulen i riddarsalen. Efter varje dans låg det nya blodfläckar på golvet och som efter 150 år fortfarande är kvar. Enligt ögonvittnen har den arma kvinnan ännu inte fått ro, då hon vandrar omkring på Apertin än idag...

Människorna som präglat Apertin satte även sina spår i den svenska litteraturhistorien. Gustaf Fröding diktade om grevinnorna, men Selma Lagerlöfs hyllade "Gösta Berlings saga" är ändå det verk som får sägas vara mest folkkärt.

Inspiration till sagans Ekeby och självaste Gösta Berling hämtades utan tvivel från just Apertin och en präst som verkade i socknen. Allt enligt Selma själv, vars släkt faktiskt uppstod vid ett bröllop som hölls på just Apertin ett par hundra år före hennes födelse.

En promenad genom området runt Apertin är ett exempel på både naturen och människans smakfullhet. På stigarna genom parken, som färdigställdes i engelsk stil samtidigt som herrgården, passerar man många platser med fantasieggande namn och historier:

- Den hisnande Björnravinen har fått sitt namn från de björnar som ända fram till början av 1900-talet residerade där.

- Intill ligger Drömmarnas sjö, vars sägen talar om att alla förälskade par som vandrar runt sjön vid midnatt och fullmåne kommer att leva ett lyckligt liv tillsammans.

- Vid Juvelgrottan och Silverfallet kan man vid solsken beskåda ett glittrande skådespel.

- Även Kärleksgrottan är ett uppskattat mål. och uppskattat var det sannerligen även en gång i tiden av de unga på gården.

- Vid Vigselplatsen förrättades ofta friluftsvigslar under 16 - 1800-talen. Stenbordet stod ursprungligen i Juvelgrottan och har fornisländska runor. Än idag är det många par som avger sina löften vid denna vackra plats.

Området har fått status som naturreservat tack vare den karakteristiska ravinmiljön, som ger utrymme för intressanta och mindre vanliga växtarter. De skyddande ravinerna har även skapat förutsättningar för ett rikt djurliv, där fågelfaunan är mest framträdande.